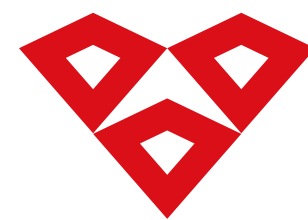

ETELÄ-KARJALAN HYVINVOINTIALUEEN PALVELUSTRATEGIA

2023 – 2025

ETELÄ-KARJALAN
hyvinvointialue

Sisällysluettelo

Johdanto 3

1.1 Etelä-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia ja sen valmisteluprosessi 4

1.2 Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisvastuu ja järjestämislinjaukset 5

1.3 Keskeisimmät valtakunnalliset toimintaympäristöhaasteet 5

1.3.1 Sote-henkilöstön saatavuuden haasteet 6

1.3.2 Hyvinvointialuerahoitukseen perustuvat taloushaasteet 8

1.3.3 Hyvinvointialuerahoituksen haasteisiin vastaaminen Etelä-Karjalassa 9

Palvelutarpeiden alueelliset lähtökohdat ja painopisteet 10

2.1 Näkymä alueen väestökehitykseen 11

2.2 Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden tilanne Etelä-Karjalassa ja näiden edistämistyön alueelliset painopisteet 13

Hyvinvointialueen strategiakärjet ja palvelustrategiassa niille valitut painopistealueet 14

3.1 Prosessit ja sujuvuus -strategiakärki ja palvelustrategian painopistevalinnat 16

3.2 Palveluiden porrastus -strategiakärki ja palvelustrategian painopistevalinnat 17

3.3 Palvelustrategiset peruslinjaukset hyvinvointialueen strategiakärkien toteutuksessa 18

3.4 Johtamisen ja palvelujen kehittämisen toimintalinjaukset Etelä-Karjalan hyvinvointialueella 19

Palveluverkkolinjaukset 22

Strategiset kumppanuudet yhteisen onnistumisemme keskiössä 24

Palvelustrategiset päälinjaukset ja palvelustrategian toimeenpano-ohjelma 26

Palvelustrategian toteuttamisen arviointi ja seuranta 33

Johdanto

1.1 Etelä-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia ja sen valmisteluprosessi

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia on sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaissa määritelty hyvinvointialueen talouden ja toiminnan johtamisen tueksi laadittu osa hyvinvointialuestrategiaa. Etelä-Karjalan hyvinvointialueen strategian päälinjat on vahvistettu aluevaltuuston päätöksin 14.12.2022 § 92.

Palvelustrategia ohjaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämistä ja tuottamista strategia kaudella 2023–2025 ottaen huomioon alueelliset tarpeet ja olosuhteet sekä sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet. Pelastustoimen vastaavat linjaukset tehdään erikseen vahvistettavassa pelastustoimen palvelutasopäätöksessä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisten tavoitteiden ohjauksen perusteella palvelustrategian tulee tukea palveluiden laadun parantamista, toiminnan vaikuttavuuden lisääntymistä, tiedon ja tutkimuksen merkityksen kasvua sekä sitä, että sosiaali- ja terveydenhuolto on toimiva osa yhteiskuntaa.

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen strategiakokonaisuutta täydentävät tämän palvelustrategian ohella pelastustoimen palvelutasopäätös ja muut aluehallituksen vahvistamat strategiaohjelmat sekä syksyn 2023 aikana vahvistettava palveluverkkosuunnitelma. Strategiaohjelmille on tarkoitus laatia vielä erikseen

niihin perustuvat toimeenpanosuunnitelmat, joissa aikataulutetaan konkreettiset toimenpiteet strategian toteutukselle sekä määritellään alatavoitteet ja seurattavat mittarit.

Kutakin vuotta koskevat keskeiset toimenpidesuunnitelman mukaiset strategiatoimet ja tavoitteet vahvistetaan vuosittaisen talousarvion yhteydessä samalla, kun vahvistetaan kyseisen vuoden rahoitusvaraukset eri toiminnoille. Samalla vahvistetaan kyseiselle vuodelle valtuustoon nähden sitovat, strategiasta johdetut, vuositavoitteet sekä niiden seuranta.

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategian valmistelu pohjautuu vuoden 2022 aikana käynnistyneeseen strategiavalmisteluun ja siinä yhteydessä toteutettuun valmistelu- ja osallisuustyöhön, minkä pohjalta tämän palvelustrategian konkreettisten sisältöjen jatkotyöstäminen käynnistyi alkuvuodesta hyvinvointialueen uuden johtoryhmän käynnistettyä työskentelynsä. Laaja asukkaiden, henkilökunnan, aluevaltuutettujen sekä sidosryhmien osallistaminen toteutettiin huhtitoukokuussa 2023 johtoryhmän työstämien aihealue- ja painopistekysymysten toimiessa osallisuuskyselyn ja kannanottopyyntöjen taustamateriaalina. Osallisuuskyselyn tulosten pohjalta on järjestetty erikseen esihenkilöiden palvelustrategiatyöpaja, johon myös henkilöstön edustajat osallistuivat.

Yksikön ei tarvitse keksiä pyörää uudestaan, yhdessä voimme enemmän.

Asiakas/potilas on tämän kuvion tähti ja syy, miksi täällä olemme.

Lainauksia Innoduel -osallisuuskyselystä.

Edellä mainittujen osallisuusprosessien pohjalta syntyneiden materiaalien perusteella on valmistuivat palvelustrategian luonnosmateriaali, joihin perustuvat palvelustrategiset päälinjaukset on käsitelty aluevaltuuston iltakoulussa 25.5.2023. Aluevaltuuston iltakoulun perusteella valtuustoryhmille on varattiin vielä mahdollisuus jättää täydentävät kannanotonsa linjauksiin siten, että ne on voitu ottaa huomioon palvelustrategian viimeistelyssä ennen palvelustrategian valmistumista päätöksentekoon.

1.2 Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisvastuu ja järjestämislinjaukset

Hyvinvointialue kantaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisvastuun siten kuin näitä palveluja sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä koskevassa laeissa ja muissa säädöksissä on tarkemmin kuvattu.

Palveluiden tuotantotavasta riippumatta asiakkaan palvelut ja palvelukokonaisuudet on yhteensovitettu siten, että ne muodostavat mahdollisimman yhtenäisiä, tarkoituksenmukaisia ja vaikuttavia palvelupolkuja. Palvelut toteutetaan erityisesti asiakasta ja potilasta aktiivisesti osallistaen ja aktivoiden, asiakkaille arvoa tuottaen sekä hyvinvointialueen strategisia tavoitteita toteuttaen.

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen palvelujen järjestämisessä hyödynnetään sekä julkisen että yksityisen ja kolmannen sektorin palvelutuotannon voimavaroja erityisesti entisestään vahvistuvin ja monipuolistuvin kumppanuusperusteisin yhteistyöjärjestelyin (monituottajamalli).

Palvelujen tuottamistavan valinta perustuu analyttiselle vaikutusten arvioinnille ja tuotantotapa-analyysille, jossa otetaan huomioon palveluiden vaikuttavuus, laatu, kustannustehokkuus, saatavuus ja saavutettavuus sekä asiakastarpeet ja -kokemus. Analyysin perusteella tehdään systemaattinen vaikutusten arviointi päätöksenteon pohjaksi. Päätöksentekoa edeltävässä vaikutusten arvioinnissa otetaan huomioon myös päätöksen kokonaisvaltainen vaikuttavuus suhteessa määriteltuihin strategiatavoitteisiin sekä toteutetaan vaihtoehtokustannuksiin perustuva päätösvaihtoehtojen vertailu.

Resurssien kohdentaminen perustuu strategisesti ja taloudellisesti vaikuttavimman toimintavan valintaan ja monipuoliseen kumppanuuksiin perustuvien toimintamallien tehokkaaseen hyödyntämiseen. Päätöksenteon yhteydessä määritellään valitun ratkaisun vaikuttavuustavoitteet ja tavoitteiden toteutumisen raportointi ja seuranta.

SOTE-ALAN HENKILÖSTÖTARVEARVIO

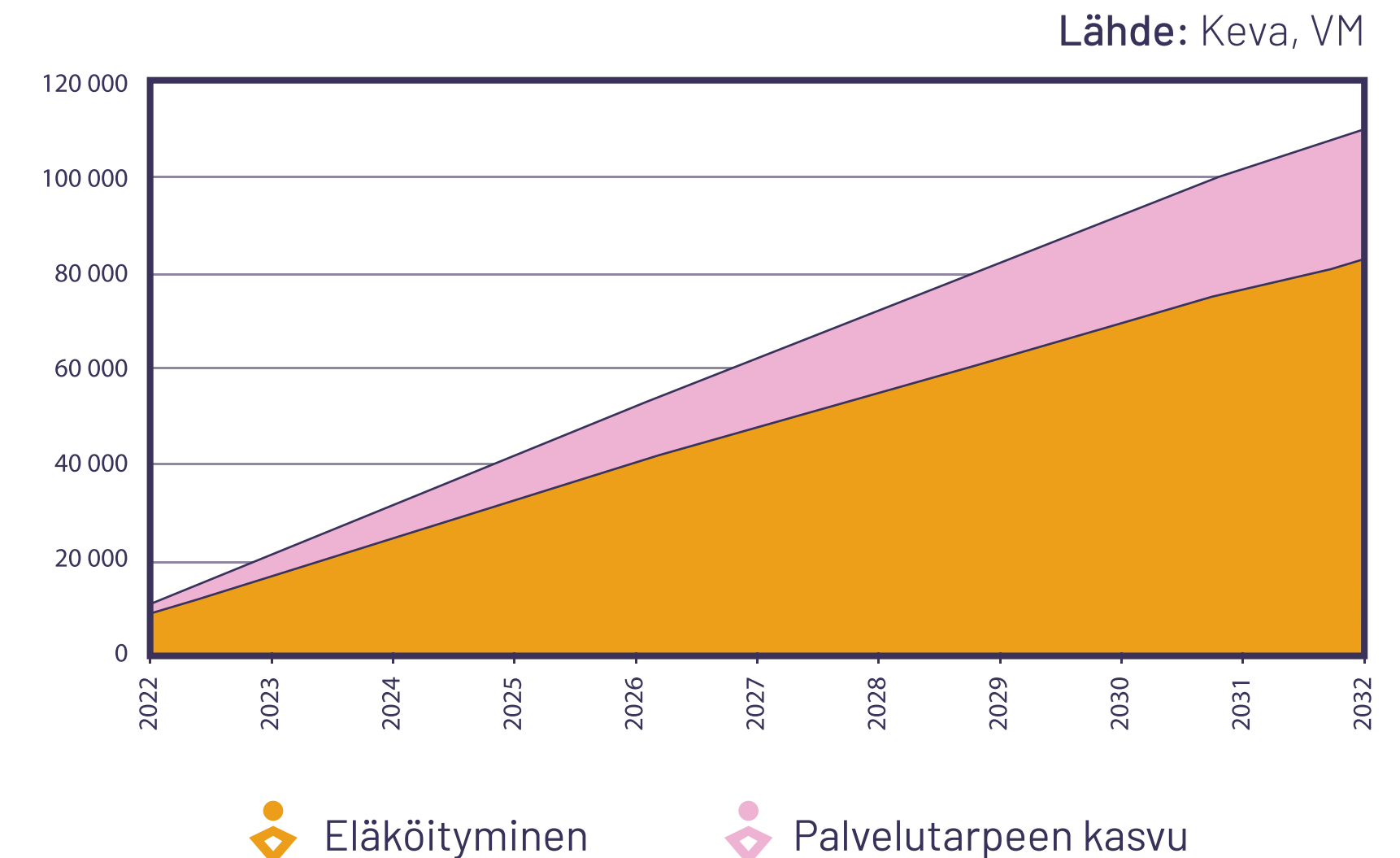
- ◆ Henkilöstön tarve kasvaa palvelutarpeen vuoksi
- ◆ Lisäksi eläköityvän henkilöstön korvaaminen haasteena
- ◆ Ei sisällä tehtävämuutoksia tai uusia tehtäviä

Laskennallinen henkilöstötarve palvelutarpeen kasvun vuoksi on 25 000 ja eläköitymisen vuoksi 76 000 työntekijää 2030-luvun alkuun mennessä.

Kuva 1. Valtionvarainministeriön arvio sote-alan henkilöstötarpeen kehittymisestä.

Edellä kuvattu henkilöstötarvearvio ja sote-ammattilaisten nykyisinkin vallitseva henkilöstövaje huomioon ottaen Etelä-Karjalan hyvinvointialueellakin on varauduttava siihen, että jo tällä hetkellä käsillä oleva vaje sote-henkilöstössä ei ole lähivuosina korjautumassa, vaan päinvastoin henkilöstön saatavuuden haasteet tulevat todennäköisimmin käsillä olevalla strategia-kaudella kasvamaan entisestään.

Henkilöstön saatavuushaasteet huomioon ottaen palvelustrategiamme perustuu siihen lähtökohtaan, että tulevana vuosina emme kykene tuottamaan järjestä-

misvastuullamme olevia palveluja pitkäjänteisesti nykyisten toimintamallien mukaisesti, vaan palvelut tulee kyetä toteuttamaan tulevaisuudessa merkittävästi pienemmin henkilöstöresurssein. Henkilöstövaje koskee myös yksityistä sektoria, joten edellä oleva tarkoittaa käytännössä sellaisten toimintamallien kehittämistä, joilla voimme vaikuttaa tehokkaasti väestön palvelutarpeen kasvun hillintään sekä palvelujen tuottamistapojen kehittämiseen kumppanuusperusteisesti siten, että palvelutarpeisiin voidaan vastata laajemmin uudenalaisin teknologisin ratkaisuin, kolmannen sektorin toimijoita, yrityksiä sekä asiakkaita itseään aktivoiden.

1.3 Keskeisimmät valtakunnalliset toimintaympäristöhaasteet

1.3.1 Sote-henkilöstön saatavuuden haasteet

Valtionvarainministeriön keväällä 2023 julkaisema ennuste sote-henkilöstön tarpeen kehittymisestä vuosina 2022–2032 ennustaa, että valtakunnan tasolla tarvitsemme yli 100.000 lisää soteammattialisia vastaamaan eläköityvän henkilöstön sekä väestökehitykseen perustuvan palvelutarpeen kasvun tarpeeseen (Kuva 1).

Palvelujen toteutusmallien uudistuminen edellä kuvatusti tarkoittaa väistämättä merkittäviä palvelutuotannon toimintatapojen muutoksia.

Keinoja, joilla voimme pyrkiä vastaamaan henkilöstön riittävyysaasteeseen ovat mm.

- Digitaaliset ratkaisut.
- Kolmannen sektorin toimijoiden hyödyntäminen merkittävästi nykyistä laajemmin.
- Kumppanuusmallisten palvelukokonaisuuksien kehittäminen sekä markkinoiden tehokas ja vaikuttava hyödyntäminen.
- Eri palvelukokonaisuuksien yhteisten osajien joustava hyödyntäminen keskitetyimmissä toimitiloissa ja liikkuvissa palveluissa.
- Palvelusetelitoiminnan merkittävä laajentaminen.
- Omaishoitajuuden mahdollisuuksien laajempi tukeminen.
- Omaan henkilöstöön panostaminen (pysyvyys, sitoutuneisuus ja vetovoima). Henkilöstöön panostaminen on hyvinvointialueen yksi valituista strategiakärjistä. Henkilöstöön panostamisen strategista suunnitelmaa kuvataan tarkemmin aluehallituksen 3.5.2023 § 97 vahvistamassa henkilöstöohjelmassa.

Kaikilla on hymy huulilla ja toivotetaan hyvät huomenet. Ilolla ja hyvillä mielin tehdään yhdessä töitä, toista auttaen ja tukien.

Lainauksia Innoduel -osallisuuskyselystä.

1.3.2 Hyvinvointialuerahoitukseen perustuvat taloushaasteet

Valtionvarainministeriön keväällä 2023 julkaisema näkymä hyvinvointialueen rahoitukseen v. 2023–2027 (Kuva 2).

Valtakunnan tason rahoitusnäkymä huomioon ottaen Etelä-Karjalan hyvinvointialueellakin on varauduttavasiin, että jo tällä hetkellä käsillä oleva vajerahoituspohjanjärjestämisvastuulla olevien palvelujen kustannusten välillä ei tule ratkeamaan rahoituspohjan kasvulla. Talouden realiteetteihin sopeutuminen edellyttää Etelä-Karjalassa merkittäviä rakenteellisia uudistuksia heti lähivuosin aikana. Tämän hetken rahoitusnäkymien perusteella vuosittainen sopeutustarpeemme vuosille 2024–2026 on vähintään 20 miljoonaa euroa / vuosi. Toisin sanoen vuosina 2023–2026 sopeutamistarve on nykyisin tiedoin ja käytännössä nollakasvukäyrällä yhteensä yli 60 miljoonaa euroa.

Kuluvan vuoden (2023) talousennusteen mukaan hyvinvointialue tulee tekemään ensimmäisenä toimintavuotenaan noin 30 miljoonan euron alijäämän.

HYVINVOINTIALUEIDEN NÄKYMÄT 2023–2027

(huom.painelaskelma, ei sisällä esim. alueiden toiminnan ja talouden ohjelmien toimenpiteiden vaikutuksia)

	MRD. EUROA				
	2023	2024	2025	2026	2027
Toimintakulut	27.8	29.3	30.8	32.1	33.2
Toimintakulut, muutos,%		5.4%	5.2%	4.0%	3.5%
Toimintatuotot	4.8	4.7	4.6	4.7	4.6
Toimintakate	-23.0	-24.6	-26.2	-27.4	-28.6
Toimintakulut, muutos,%		7.0%	6.6%	4.6%	4.3%
Valtion rahoitus	23.1	24.4	25.7	27.0	28.3
josta kehysvaraus jälkikäteistarkastukseen	0.0	0.0	0.3	0.6	0.9
Rahoitustuotot ja kulut, netto	-0.1	-0.1	-0.2	-0.2	-0.3
Vuosikate	0.0	-0.3	-0.7	-0.6	-0.6
Poistot	0.4	0.4	0.4	0.4	0.5
Tilikauden tulos	-0.3	-0.7	-1.1	-1.1	-1.0

Kuva 2. Valtiovarainministeriön hyvinvointialueiden rahoituksen painelaskelma.

1.3.3 Hyvinvointialue- rahoituksen haasteisiin vastaaminen Etelä-Karjalassa

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen yksityiskohtaisempi sopeutusohjelma edellä mainitulle ajanjaksolle valmistuu osana vuoden 2024 talousarvion valmistelua ja sitä tarkastellaan ja tarkennetaan vähintään vuosittaisten talousarviovalmistelujen ja -päättöksenteon yhteydessä.

Tämän vaiheen linjauksin Etelä-Karjalan hyvinvointialueen talouden sopeutusohjelma tulee perustumaan seuraavaan yleisen tason aikataulu- ja sopeutusmenetelmäsuunnitelmaan:

Vuoden 2023 toiminnan uudistamisen periaatteet ja toimenpiteiden aloittaminen:

- Palveluhäiriöiden systemaattinen tunnistaminen ja vähentäminen;
- Palvelupolkujen ja -prosessien kuvaaminen ja kehittäminen;
- Ennaltaehkäisyyn ja terveyden edistämisen valikoidut ohjelmat;
- Palveluiden perustason vahvistaminen ja siten raskaampien palveluiden kasvutarpeen hillitseminen.

Vuonna 2024 edellisten lisäksi:

- Palveluverkkoa koskeva toimenpideohjelma ja toimenpiteiden käynnistäminen;
- Hankintojen ja palveluostojen laajamittainen arviointi ja strategisesti vaikuttavat ratkaisut hyödyntäen toimivat markkinat sekä erilaiset innovatiiviset kumppanuusratkaisut.

Vuonna 2025 edellisten lisäksi:

- Toiminnan ja palvelutuotannon supistaminen, mikäli edellisillä toimenpiteillä ei päästä tarvittavalle talouden tasapainottamisen tasolle.

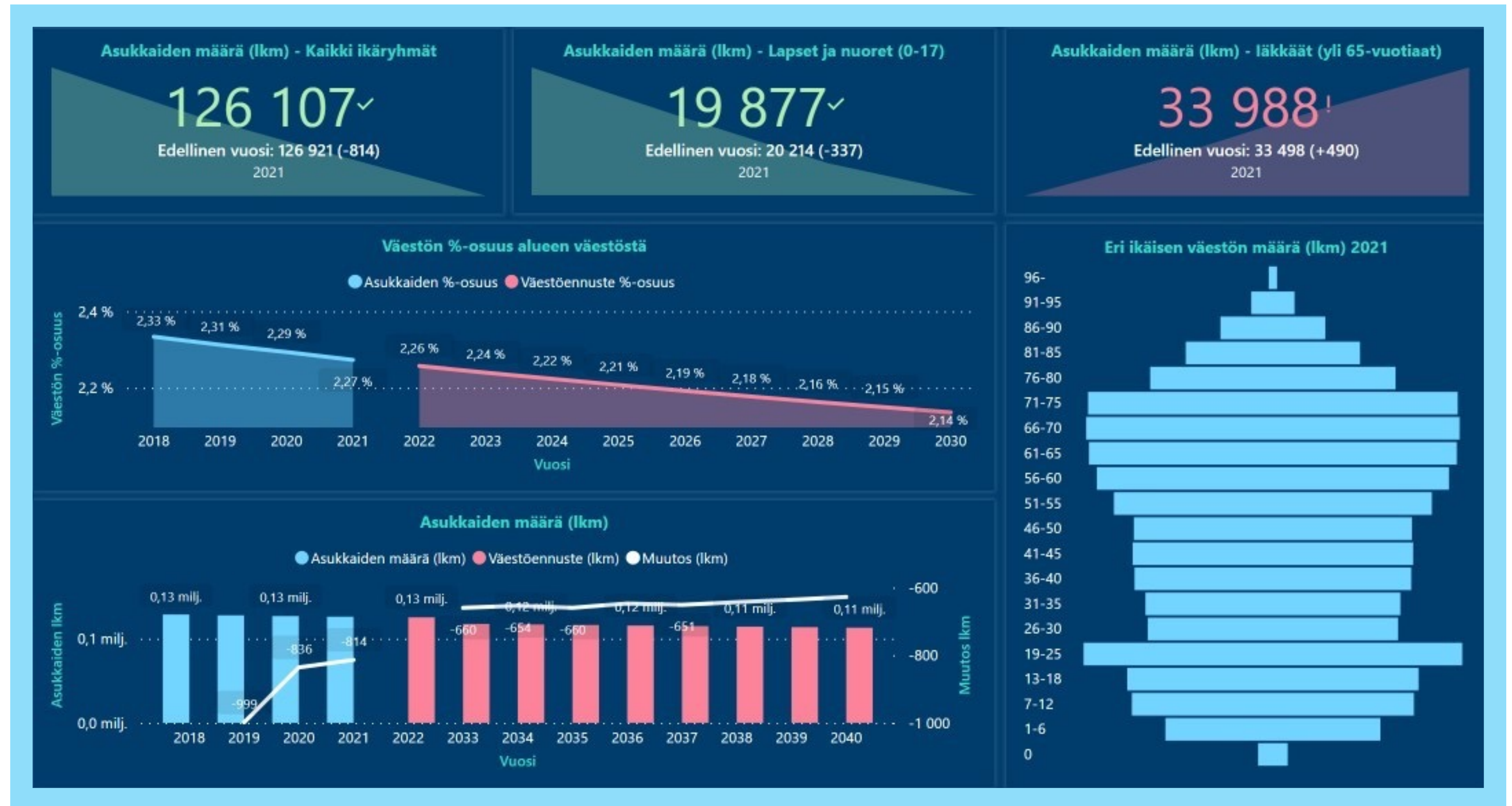
ETELÄ-KARJALAN
hyvinvointialue

Palvelutarpeiden alueelliset lähtökohdat ja painopisteet

2.1 Näkymä alueen väestökehitykseen

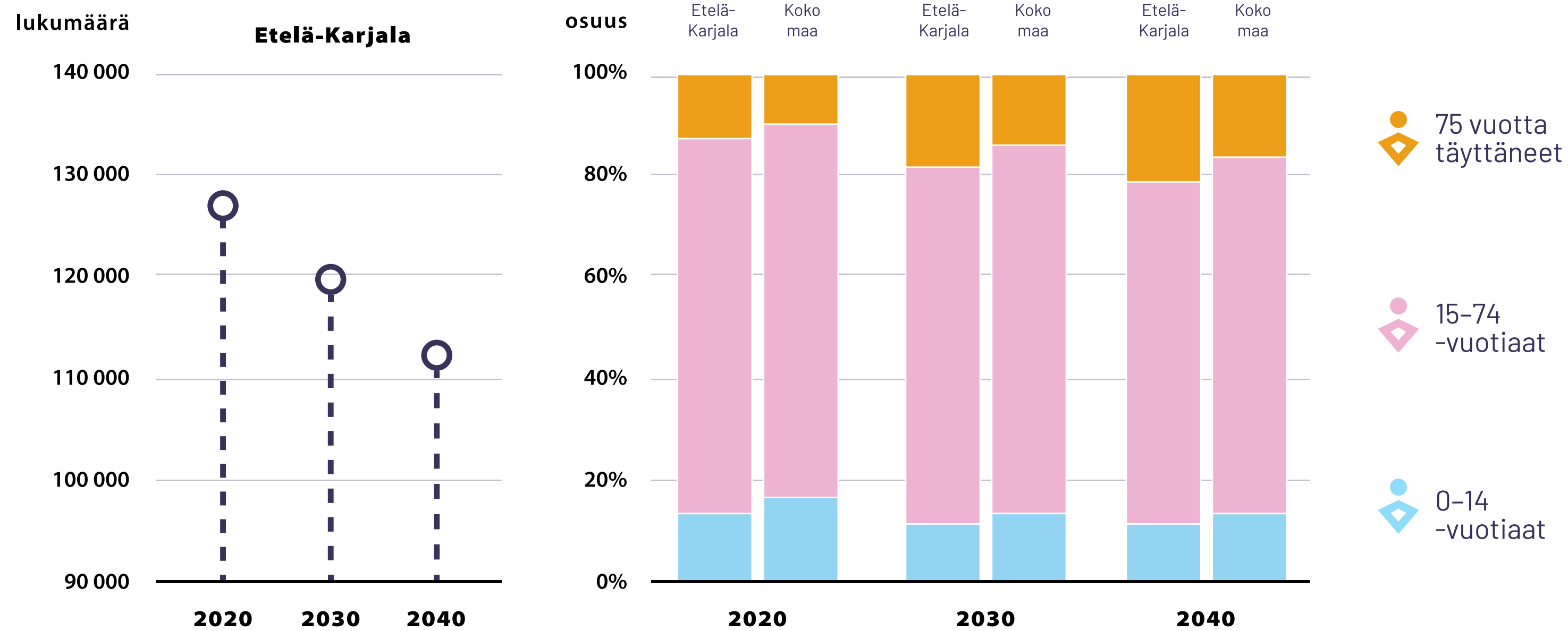
Etelä-Karjalan on väestörakenteeltaan voimakkaasti ikääntyvä ja väestön kokonaismäärä on laskeva (kuvat 3 ja 4).

Kuva 3. Etelä-Karjalan hyvinvointialueen väestörakenne ja -ennuste.

Lähde: Tietojohtaja.fi

HYVINVOINTIALUEEN VÄESTÖMÄÄRÄ JA IKÄRAKENNE

▲ Kuvioissa esitetään hyvinvointialueen väestömäärä ja ikärakenne vuonna 2020 sekä ennusteet vuosille 2030 ja 2040. Ikärakennetta verrataan koko maan tietoihin. Tiedot perustuvat tilastokeskuksen aineistoihin. Väestöennuste pohjautuu vuoden 2018 tietoihin.

Kuva 4. Etelä-Karjalan hyvinvointialueen väestömäärä ja ikärakenne.

Huomion arvoista on, että Etelä-Karjalassa väestön kokonaismäärän vähentyessä alueen väestörakenne muuttuu voimakkaasti, kun lasten, nuorten ja työikäisten määrä vähenee ikääntyneiden määrän kasvaessa. Väestön vähenemisen suuri tekijä on muuttoliikkeen ohella kuolleisuuden enemmisyys suhteessa syntyvyyteen. Etelä-Karjalassa syntyvyys on laskenut jopa muuta valtakuntaa voimakkaammin viimeisten noin viiden vuoden aikana.

Ikääntyvien määrän jatkuva kasvu edellyttää palvelujen laaja-alaista tarkastelua ottaen huomioon kaikki tämän asiakassegmentin tarvitsemat palvelut. Myös hyvinvointialueen sisäinen muuttoliike muokkaa kysynnän luonnetta eri puolilla maakuntaa. Edellä kuvatut olosuhteet edellyttävät alueella palvelurakenteen ja palvelutarjonnan ripeää kehittämistä vastaamaan muuttuvia tarpeita ja toiminnan reunaehdoja.

2.2 Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden tilanne Etelä-Karjalassa ja näiden edistämistyön alueelliset painopisteet

Etelä-Karjalassa elintapoihin liittyvä merkittävä terveyshaaste on ylipaino. THL:n mukaan Etelä-Karjala oli vuonna 2022 Suomen painavin maakunta. 25–74-vuotiaista eteläkarjalaisista on lihavia noin 28 % (BMI ≥ 30 kg/m²). Jos lihavuuden kasvu jatkuu samanaikaisena, kymmenen vuoden kuluttua lihaviksi määriteltäviä on jo yli 31 % edellä mainitusta ikäryhmästä.

Tapaturmat ovat suomalaisten neljänneksi yleisin kuolinsyy (THL 2022). Etelä-Karjalassa erityisen huolestuttavaa on ollut yli 65-vuotiaiden kaatumisiin ja putoamisiin liittyvien hoitajaksojen määrän voimakas lisääntyminen vuosina 2016–2021. Etelä-Karjalassa tapahtuu paljon tapaturmia myös nuoremman väestön keskuudessa. Koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyviä hoitajaksoja oli maakuntien välisessä vertailussa kolmanneksi eniten sekä 15–24-vuotiaiden että 25–44-vuotiaiden ikäryhmissä ja neljänneksi eniten 45–64-vuotiailla.

Alkoholikuolemien takia menetettyjen elinvuosien määrä (PYLL) on laskenut Etelä-Karjalassa vuodesta 2018 vuoteen 2021, mutta alkoholikuolleisuus oli silti Etelä-Karjalassa vuonna 2021 toiseksi korkein koko maassa (44,3 / 100 000 asukasta).

Sotkanet-indikaattoripankin mukaan poliisiin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikok-

set tuhatta asukasta kohden ovat vähentyneet Etelä-Karjalassa viime vuosina. Poliisin tietoon tulleet huumausainerikokset puolestaan ovat Etelä-Karjalassa viime vuosina lisääntyneet. Rattijuopumustapauksia oli Etelä-Karjalassa vuonna 2021 maakuntien välisessä vertailussa neljänneksi eniten (4,4/1000 asukasta) (THL 2023).

Kouluterveyskyselyn mukaan lasten ja nuorten päihdekokeilut ovat Etelä-Karjalassa muuta maata harvinaisempia. Tästä huolimatta on kasvava joukko lapsia ja nuoria, joilla on jopa vakavaa ongelmallista päihteiden käyttöä. Sekä selvitykset että työntekijöiden kokemukset antavat viitteitä siihen, että lasten ja nuorten mielenterveyden haasteet yleistyvät ja monimutkaistuvat (Kirmanen 2023). Myös erilaisten neuropsykiatristen ongelmien esiintyvyys kasvaa.

Hyvinvointialue edistää toiminnallaan alueen väestön ja yhteisöjen hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta yhdessä kuntien sekä muiden alueen toimijoiden kanssa.

Alueen asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden sekä turvallisuuden edistämiseksi on laadittu alueellinen hyvinvointikertomus- ja suunnitelma, jossa tunnistettujen erityishaasteiden pohjalta alueelle on luotu hyvinvoinnin, turvallisuuden ja terveyden edistämisen (HYTE) painopisteet eli HYTE-kärjet vuosille 2021–2025.

Etelä-Karjalan alueen kolmeksi HYTE-kärjiksi on nimetty: Elintavat, mielen hyvinvointi ja työllisyys.

Hyvinvointialueen ja alueen kuntien sekä muiden alueen toimijoiden välinen yhteinen työ korostuu väestön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämässä (HYTE). Yhteistyö korostuu erityisesti lasten, nuorten ja perheiden palvelujen, opiskeluhoollon, työllisyydenhoidon, maahanmuuton ja kotouttamisen ja asumisen kaltaisilla yhdyspinnoilla, mutta yhteistyöhön liittyy myös alueen elinvoiman edistämisen näkökulmat.

Hyvinvointialueella on alueen suurimpana työnantajana ja merkittävänä toimijana myös oma roolinsa alueen elinvoiman edistämässä. Elinvoiman turvaamisella tuetaan alueen yleisiä ja pitkäjänteisiä edellytyksiä asukkaiden hyvinvoinnin edistämistyölle.

Edellä kerrotuissa tavoitteissa onnistuminen edellyttää saumatonta yhdyspintatyötä sekä tiiviistä strategista kumppanuutta alueen toimijoiden kanssa.

ETELÄ-KARJALAN
hyvinvointialue

Hyvinvointialueen strategiakärjet ja palvelustrategiassa niille valitut painopistealueet

ETELÄ- KARJALAN hyvinvointialue

VISIONME: Olemme edelläkävijäyhteisö, jonka vuoksi hyvinvointialueellamme on saavutettavat palvelut, Suomen hyvinvoivin väestö ja onnellisimmat työntekijät.

MISSIONME: Toimintamme lisää asukkaidemme terveyttä, toimintakykyä ja turvaa läpi elämän.

STRATEGIAMME KÄRJET:

HENKILÖSTÖÖN PANOSTAMINEN

PROSESSIT JA SUJUVUUS

PALVELUIDEN PORRASTUS

Toimintani lisää luottamusta tiimissäni ja asiakkaisissa. Tästäkin päivästä selvitään yhdessä, koska
Mie turvaan.

Uudistan ja uudistun. Sanon ääneen sen mitä pitää ja teen tarvittavat päätökset, koska
Mie uskallan.

Teen ylpeydellä työni ja kannan vastuun omasta ja tiimini tekemisestä, koska
Mie vastaan.

Kohtaan aidosti ja arvostavasti. Otan kopin ihmisistä ja asioista, koska
Mie välitän.

Strategiakärjistä ”Prosessit ja sujuvuus” sekä ”Palveluiden porrastus” ovat strategiamme keskeisiä kärkiä, jotka ohjaavat palvelustrategian sisältöä. Henkilöstöön panostamisen kärkeä kuvataan tarkemmin strategisessa henkilöohjelmassa (EKHVA aluehallitus 3.5.2023 § 97).

Kuva 5. Etelä-Karjalan hyvinvointialueen strategia.

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuustossa 14.12.2022 § 92 hyväksytty strategia, jossa on kuvattu alueen visio, missio, strategiakärjet ja arvot.

3.1 Prosessit ja sujuvuus -strategiakärki ja palvelustrategian painopistevalinnat

Prosessit ja sujuvuus -strategiakärkeä on kuvattu hyvinvointialuestrategian vahvistamisen yhteydessä seuraavasti:

Tekemällä viisaita palveluvalintoja saamme enemmän ja mahdollistamme alueemme asukkaille sellaisia palveluita, joita he eniten paikallisesti tarvitsevat.

Sujuvat toiminnot edellyttävät, että muodostamme yhteisen kuvan siitä mitä ja miten haluamme tehdä asioita. Siksi tärkeimpien prosessien kuvaaminen asiakkaan kannalta ja asiakkaan kanssa tulee olla tekemisemme kärjessä.

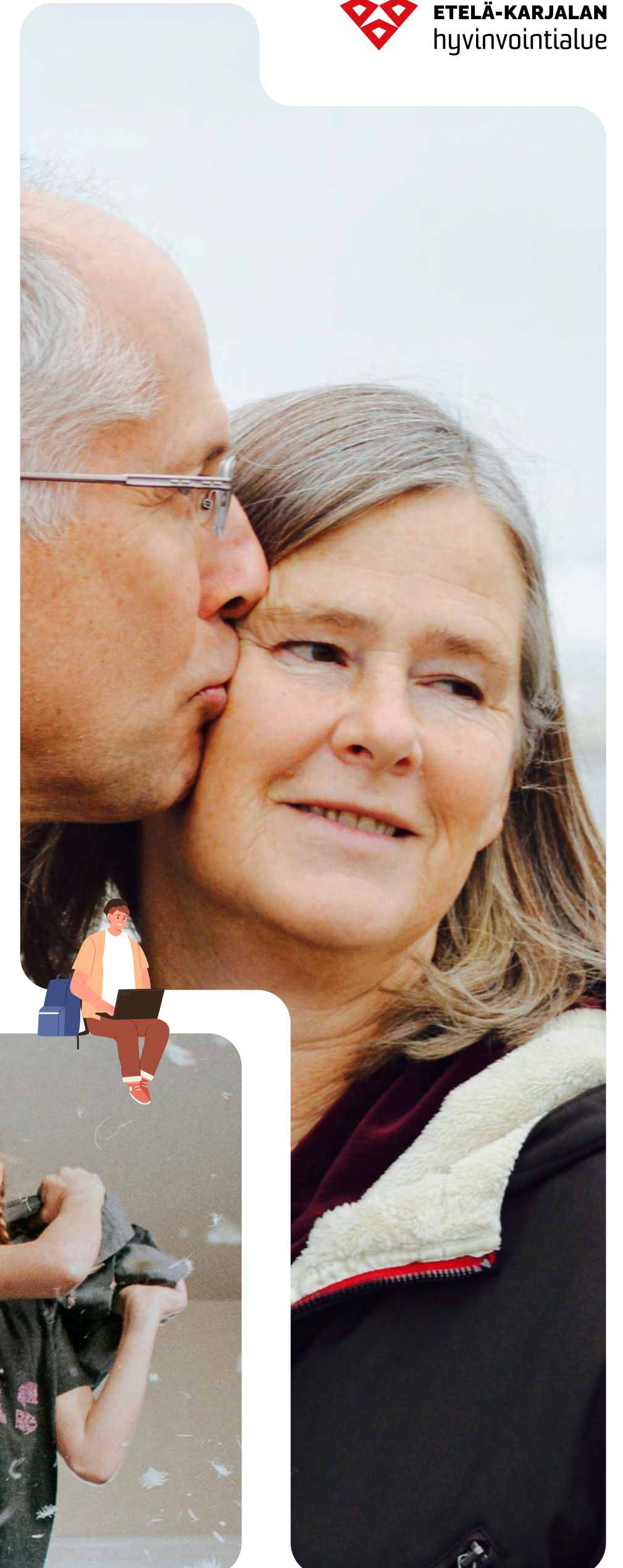
Sujuvuus ja prosessien erinomaisuus edellyttävät myös viisaita kumppanuuksia avarakatseisesti muodostaen.

Tämän strategiakärkemme vahvistetut toteutuslinjaukset ovat:

1. Teemme viisaita **valintoja palvelukanavista, -verkoista ja -valikoimasta** tulevaisuuteen katsoen ja kumppanuuksia hyödyntäen.
2. Johdamme **vaikuttavuus- ja turvallisuustietoa** arkihyödyn tasolle.
3. Kuvaamme ja **hioimme yleisimmät ja eniten resursseja kuluttavat prosessimme** yhdessä asiakkaidemme kanssa.

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen prosessit- ja sujuvuus-strategiakärjen **palvelustrategiset painopistevalinnat** v. 2023–2025 ovat:

- ♦ **Ikäihmisten** palveluprosessien / palvelupolkujen kehittäminen;
- ♦ **Paljon palveluita tarvitsevien** asiakkaiden palveluprosessien / palvelupolkujen kehittäminen;
- ♦ **Palveluhäiriöiden/ Häiriökysynnän systemaattinen tunnistaminen ja vähentäminen.**

3.2 Palveluiden porrastus -strategiakärki ja palvelustrategian painopistevalinnat

Palveluiden porrastus, perustason vahvistaminen ja ennaltaehkäisevät palvelut

Palveluiden porrastus -strategiakärjellä tarkoitetaan laajemmin perustason palvelujen vahvistamista ja palveluiden painopisteen siirtämistä entistäkin voimakkaammin vaikuttaviin ennaltaehkäiseviin palvelumalleihin. Palveluiden painotusta siirretään toisin sanoen raskaista ja korjaavista palveluista ehkäisevään ja ennakoiivaan työhön.

Palveluiden porrastus -strategiakärkeä on kuvattu hyvinvointialuestrategian vahvistamisen yhteydessä seuraavasti:

- Oikea-aikainen ja tarkoituksenmukainen palveluiden tarjonta on edellytys vaikuttavalle ja turvallille toiminnalle.
- Palvelut tulee saada oikeasta paikasta ja läheltä silloin, kun se on mahdollista, ja sellaiselta ammattilaiselta, joka sopii tehtävään parhaiten ja osaamisensa puolesta riittävästi.

Paljon palveluita tarvitsevien asiakkuuksien ohjaamisella ja moniammatillista yhteistyötä hyödyntäen voimme myös varmistaa, että palvelut ovat koordinoituja, kustannuksiltaan järkeviä ja inhimillisiä.

Tämän strategiakärkemme vahvistetut toteutuslinjaukset ovat:

1. Panostamme **ennaltaehkäisyyn ja terveyden edistämiseen** pitkäjänteisesti.
2. Ratkaisemme **perustason hoidon** porrastuksen haasteita.
3. Kehitämme **sote-omatiimimallia** hyvinvointiasemilla asiakkaan tarpeet keskiössä.
4. Kehitämme **paljon palveluita käyttävien** asiakkuuksia vaikuttavuusperusteisesti.

Omillaan asuvien ikäihmisten yhteisiä palvelukäyntejä esim. paloturvallisuuden ja esteettömyyden sekä muun asunnossa pärjäämisen suhteen.

Lainauksia Innoduel -osallisuuskyselystä.

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen palveluiden porrastus -strategiakärjen palvelustrategiset painopistevalinnat v. 2023–2025 ovat:

- **Omatiimimalli**, moniammatillinen perustason vahvistaminen;
- **Lasten ja nuorten** palvelukokonaisuudet;
- **Mielenterveys- ja päihdepalvelujen** palvelukokonaisuudet;
- Terveiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä ennaltaehkäisevät palvelujen **HYTE-kärkien mukaisin erillisohjelman**, mm. "Etelä-Karjala sutjakaksi" ja "Työ- ja toimintakyvyn tuen ekosysteemimalli" -ohjelmat.

3.3 Palvelustrategiset peruslinjaukset hyvinvointialueen strategiakärkien toteutuksessa

Palvelustrategian perustavanlaatuisina linjauksina, jotka ohjaavat kaikkia ratkaisujamme, otamme huomioon seuraavat palvelustrategiset lupaukset:

1. **Laajan päivystyksen sairaalan** edellytykset Etelä-Karjalassa säilytetään. Etelä-Karjalassa toimii **laajan päivystyksen sairaala**, jolla on tärkeä merkitys väestön perusturvan luomisessa ympärivuorokautisena erikoissairaanhoidon yksikkönä. Sairaalan kehittäminen ja ylläpitäminen on oleellista väestön terveystarpeen turvaamiseksi ja kokonaiskustannusten hallitsemiseksi sekä alueen vetovoimatekijänä. Sairaalan sijainti on myös koko Suomen kannalta strategisesti keskeinen.
2. Turvaamme saavutettavat palvelut alueen asukaille hyödyntäen tehokkaasti paikkariippumattomien palvelujen, liikkuvien palvelujen ja muiden palvelujen uudenlaisten toteutusmallien tarjoamia ratkaisuvaihtoja mukaan lukien uudenlaiset kumppanuusyhteistyöratkaisut, innovatiiviset hankinnat, vaikuttavuustavoitteiset allianssimallit, sekä monipuoliset palvelusetelimallit.
3. Kehitämme ja parannamme palvelujamme **jatkuvan kehittämisen mallin** mukaisesti yhteistyössä asiakkaidemme ja potilaidemme kanssa. Arvioimme ja seuraamme palveluidemme kehitystä ja määriteltyjen arvojemme mukaisen toimintakult-

tuurin toteutumista tiedolla johtamisen menetelmiä tehokkaasti hyödyntäen. Organisaatiokulttuurimme, johtamisrakenteemme ja johtamisen määritelty toimintajärjestelmä (*) tukevat systemaattisesti jatkuvaa oppimista ja kehittämistä.

(*) Etelä-Karjalan hyvinvointialueen toimintajärjestelmällä tarkoitetaan johtamismenetelmää, joka sitoo strategiakärjet, arvot, johtamisjärjestelmän ja jatkuvan parantamisen mallin yhteen, ja jolla strategiaamme kärjet ja arvot saadaan työskentelemään yhdessä siten, että strategiasa määrittelemämme visio muuttuu todeksi.

Hyvinvointialueen strategian toteutuslinjausten perusteella tämän palvelustrategiakauden kehittämisen painopistevalinnat keskittyvät asiakassegmenteissä kolmeen asiakasryhmään:

- ikäihmisten palveluprosessit,
- paljon palveluita tarvitsevien asiakkaiden palveluprosessit sekä - lasten ja nuorten palveluprosessit.

Palvelupolkujen ja -prosessien kehittämisen lähtökohtana ja keinoina käytetään erityisesti seuraavia kolmea näkökulmaa:

- integroidut sosiaali- ja terveydenhuollon moniammatilliset palvelupolut;
- palveluhäiriöiden (ns. häiriökysynnän) systemaattinen tunnistaminen ja vähentäminen;- perustason ja ennaltaehkäisevien palvelujen vahvistaminen sekä - asiakkaiden ja potilaiden aktiivinen osallistaminen.

3.4 Johtamisen ja palvelujen kehittämisen toimintalinjaukset Etelä-Karjalan hyvinvointialueella

Palvelujemme järjestäminen perustuu asiakaskeisyydelle ja jatkuvan palvelujen parantamisen ideologialle. Toimintamme perustuu seuraaville peruslähtökohdille:

- Olemme potilaitamme ja asiakkaitamme varten. Kohtaamme asiakkaamme arvostavasti ja ystävällisesti. Tavoitteenamme on voimaannuttaa asiakasta hänen ehdoillaan terveytensä ja hyvinvointinsa edistämiseen.
- Motivoituneet jatkuvasti kouluttautuvat osaavat ammattilaisemme palvelevat ilman perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon tai sosiaalipalvelujen raja-aitoja.
- Käytämme uusinta ulottuvillamme olevaa tekniikkaa ja tuomme palveluita asiakkaiden luokse myös digitaalisesti.
- Seuraamme jatkuvasti palveluidemme toteutumista ja kehitystä. Tiedot palvelutarpeesta, ennusteista ja vaikuttavuudesta ohjaavat palveluidemme kehittämislinjauksia.
- Analysoimme ja seuraamme systemaattisesti saatavilla olevaa tietoa, tunnistamme vaikuttavat toimintamallit sekä erilaiset puollonkaulat palveluidemme parantamisen perustaksi.

- Seuraamme ja varmistamme, ettemme heikennä niitä palveluja ja toimintamalleja, joissa olemme jo onnistuneet.
- Kehitämme palveluitamme tiiviissä yhteistyössä asiakkaidemme, kumppaniemme ja kolmannen sektorin kanssa asiakaskokemustietoa sekä muuta laatutietoa systemaattisesti hyödyntäen.
- Olemme sopeutumiskykyinen, tiedettä seuraava ja uusimpia palvelu- ja hoitomuotoja käyttävä organisaatio.
- Palvelujemme kehittymisen perusta on jatkuvasti uudistuva tieteellinen tieto, jonka avulla varmistamme palveluidemme laadun ja vaikuttavuuden.

Hyvinvointialueemme kehittämisen hankkeet ja laadukas projektijohtaminen ovat strukturoituja työvälineitä, joilla toteutamme hyvinvointialueen strategiaa sekä vaikuttavia ja laadukkaita toimintatapoja työn tueksi yhdessä ammattilaisten kanssa.

Vastaamme toimenpideohjelmilla strategisiin painopisteisiin ja tavoitteisiin. Ohjelmatyöllä haluamme muun muassa parantaa asiakaskokemusta, sujuvoittaa yli alueiden tehtävää yhteistyötä sekä välttää päällekkäisiä prosesseja. Pyrkimyksenä on myös taloudellinen kestävyys ja resurssien luotettava käyttö.

Huolehdimme toiminnan laadusta, turvallisuudesta ja jatkuvuudesta kaikissa olosuhteissa varautumisen, valvonnan ja laadunhallinnan keinoin.

Toimintajärjestelmä sitoo strategiakärjet, arvot, johtamisjärjestelmän ja parantamisen mallin yhteen.

ETELÄ - KARJALAN HYVINVOINTIALUEEN TOIMINTAJÄRJESTELMÄ

Ihmisten kunnioittaminen

Turvallinen ja kunnioittavaympäristö

Ota asiakkaat kumppaneiksi

- Asiakkaat, potilaat ja perheet ovat kumppaneitamme
- Hyödynnämme asiakkaiden kokemusta
- Kehitämme yhdessä asiakkaiden kanssa

Sitouta yksiköt ja tiimit

- Yhteisön sopimus toimintatavoista
- Henkilökohtainen kasvu ja tunnustuksen saaminen työstä
- Johtamisen kompetenssit, valmentava johtaminen

Palveluiden sujuvuuden parantaminen

- Asiakkaan kokema arvo ohjaa kehitystä
- Strategian toimeenpanon ohjaaminen tavoitteiden ja avaintulosten kautta
- Toiminnan - ja tuotannon-ohjausjärjestelmät

Jatkuva parantaminen

Lisää palveluidenluotettavuutta ja vakautta

Johda laatua

- Laatu muodostuu asiakasarvon ja toimivan palvelun kautta hukkaa vähentäen
- Työn vakiointi
- Poikkeamien hallinta

Kiihdytä vaikuttavuutta palveluissa

- Nopeus ja ketteryys
- Innovointi
- Plan-Do-Study-Act jatkuva arviointi ja parantaminen

Vahvat perustukset

Etelä - Karjalan hyvinvointialueen johtamisjärjestelmä

Selkeät ohjeet ja roolit strategisen linjakkuuden varmistamiseksi, siilot ylittävä johtaminen, päivittäisjohtaminen

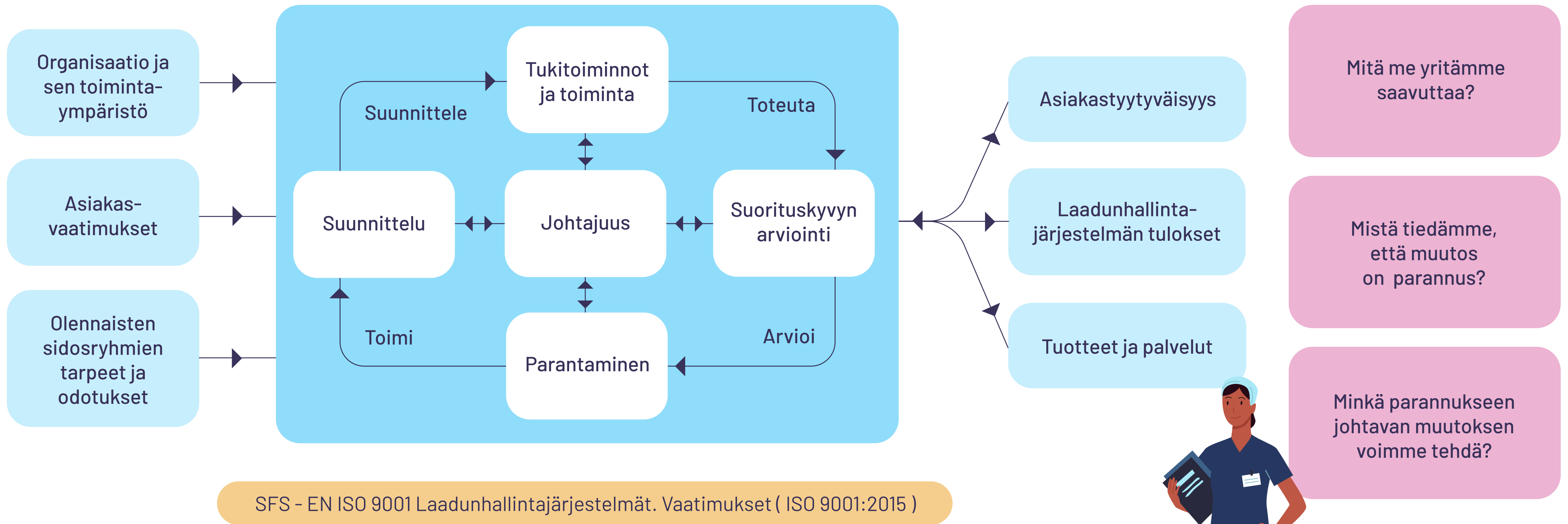
Parantamisen malli - Kehittämisen periaatteet, työkalut ja menetelmät

5S, vakioitu työ, visuaalinen johtaminen, Plan-Do-Study-Act, innovointi, oikea-aikaisuus, kokonaisarkkitehtuurin hallinta

Kuva 6. Etelä-Karjalan hyvinvointialueen toimintajärjestelmä.

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen johtamisen järjestelmä ja palvelujen kehittäminen perustuvat hyvinvointialueen toimintajärjestelmään (kuva 6) ja laadunhallinnan malliin (kuva 7).

LAADUNHALLINTA YHDISTETTYNÄ HYVINVOINTIALUEEN PARANTAMISEN MALLIIN

Kuva 7. Laadunhallinta ja parantamisen malli.

Olemme tunnistaneeet organisaatiokulttuurin muutostarpeen keskeisenä edellytyksenä strategian ja palvelustrategian onnistuneelle toteuttamiselle. Organisaatiokulttuurin muutosprojekti on käynnistynyt alkukesän 2023 aikana nykytilan kartoituksella ja sitä seuraavalla tarkentavalla.

kehittämiskohteiden määrittelyllä. Tavoitteena on synnyttää ja vahvistaa sellaista johtamis- ja toimintakulttuuria organisaatioon, jolla toteutamme strategiassa määrittelemämme yhteisen visiomme.

Malli oppimiselle ja muutokselle.

ETELÄ-KARJALAN
hyvinvointialue

Palveluverkko- linjaukset

Nykyinen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluverkko Etelä-Karjalassa perustuu vuonna 2013 Eksote-kuntayhtymässä vahvistettuun sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisvaltaiseen palveluverkkoratkaisuun.

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen toimitilojen nykytilaselvitys on tehty alkuvuoden 2023 aikana ja siihen pohjautuva toimitila- ja palveluverkkoanalyysiprojekti on käynnistetty keväällä 2023. Palveluverkkoanalyysi valmistuu syksyllä 2023. Analyysiin pohjautuvat palveluverkkolinjaukset on tarkoitus tehdä osana talouden sopeutusohjelmaa huomioon ottaen eri vaihtoehtojen taloudellinen ja strateginen vaikuttavuus.

Palveluverkossa tarkoituksena on hyödyntää olemassa olevaa infrastruktuuria aiempaa vaikuttavammin sekä siirtää resursseja palveluntuotantoon tilojen sijaan. Olemassa olevan infran tarkastelussa otetaan huomioon alueen eri toimijoiden olemassa olevat tilat sekä toimivat liikkumisen mahdollisuudet palvelukeskuksiin myös alueemme syrjäisemmiltä asuinpaikoilta. Liikkuvia ja paikkariippumattomia sähköisiä palveluja kehitetään korvaamaan perinteisiä palvelurakenteita siten, että palvelujen saatavuus ja saavutettavuus turvataan.

Palveluverkkomme tulee sisältämään kaksi laajan palveluvalikoiman sote-keskusta molemmissa alueen kaupunkikeskuksissa sekä eri tavoin resursoituja perustason sote-keskuksia, joissa voidaan kattaa vaikuttavasti kunkin alueen palvelutarpeet hyödyntäen tehokkaasti erilaisia palvelujen toteuttamismalleja.

Sote-keskusten avovastaanottotoiminnot toteutetaan kehitystyön alla olevalla oma-tiimimallilla, jossa sosiaalityö ja terveydenhuollon palvelut muodostavat yhtenäisen palvelukokonaisuuden asiakkaan kokonaisvaltaiset tarpeet huomioon ottaen. Kaikissa sote-keskuksissa toimitaan yhdenmukaisestiin parhaisiin käytäntöihin perustuvien toimintamallein.

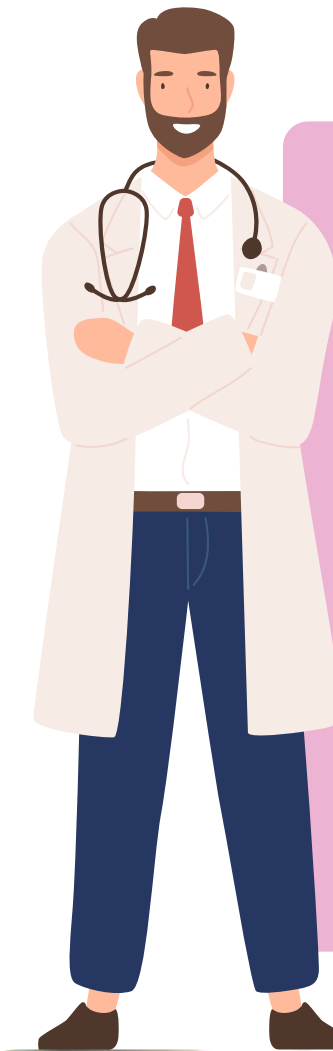
Palveluverkkoa koskevat palvelustrategiset tavoitteemme ovat:

- Panostamme seinien sijaan palveluihin.
- Muuntojoustavat tilat ja henkilöstö: moniammatilliset tiimit ja joustavat tehtäväkuvat.

Lainauksia Innoduel -osallisuuskyselystä.

Hoitotiimi-lähtöistä palvelua tulee kehittää, joka sisältää myös etäpalveluiden käytön, niin lääkäri- kuin myös hoitajien ja sos.alan osalta.

Strategiset kumppanuudet yhteisen onnistumisemme keskiössä

Etelä-Karjalan hyvinvointialue rakentaa suunnitelmallisia kumppanuuksia strategia-tavoitteidensa ja visionsa saavuttamiseksi. Toiminnan kehittämistä toteutetaan tiiviissä kumppanuudessa koko alueen toimijaverkoston sekä muiden hyvinvointialueiden ja valtakunnallisten verkostokumppanien kanssa.

Rakennamme yhdessä Etelä-Karjalan eri toimijoiden kanssa yhteisiä alueen hyvinvoinnin ja elinvoiman edistämistä tukevia, vaikuttavia toimintamalleja. Näissä kumppanuuksissa tunnistamme erityisesti alueen kunnat, yhdistykset, seurakunnat, oppilaitokset sekä alueella toimivat yritykset ja viranomaiset. Rakennamme entistä laaja-alaisemmat ja suunnitelmallisemmat toimintamallit yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja jokaisen toimijan roolin kirkastamiseksi yhteisissä alueellisissa ponnisteluissamme.

Hyvinvointialueen tulisi tiivistää yhteistyötä alueen järjestöjen kanssa ja tunnistaa järjestöjen tarjoamat asiantuntijapalvelut

Lainauksia Innoduel -osallisuuskyselystä.

- Rakennamme asiakkaidemme palvelutarpeita tukevat tiiviimmät rakenteet ja toimintamallit kolmannen sektorin toimijoiden kanssa tehtävälle yhteistyölle.
- Teemme aktiivista kehittämistyötä yhdessä alueen toimijoiden kanssa hankintojen toteutuksessa, palvelutuotannon kumppanuuksissa, palveluseleiden kehittämisessä sekä uusien palveluiden saavutettavuutta tukevien toimintamallien, mukaan lukien liikunnan ratkaisujen, luomisessa.
- Kehitämme kumppaniemme kanssa uusia asumisen ja palvelujen ratkaisuja ikääntyvälle väestön osalle, mm. uudenlaiset yhteisöllisen asumisen mallit ja haja-asutusalueiden palvelukonseptit.

Strategisten kumppanuuksien kautta tuemme asukkaita, järjestöjä ja muita yhteisöjä omaaloitteiseen yhteisten asioidemme suunnitteluun ja valmisteluun.

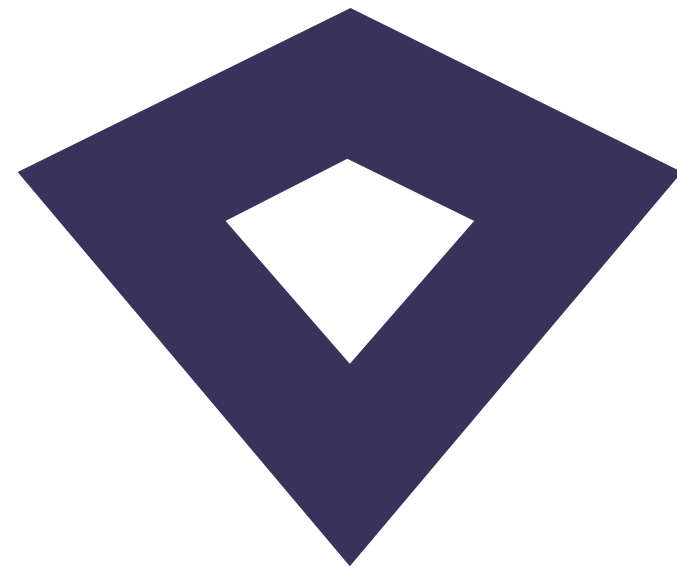
- Osallistamme aktiivisesti asukkaita, asukkaita ja kumppaneitamme toimintamme kehittämiseen sekä viestimme avoimesti. (Osallisuusohjelma ja viestintäohjelma)
- Kehitämme palvelujamme yhteistyössä asiakkaiden kanssa ja asiakaskokemustietoa sekä muuta laatutietoa systemaattisesti hyödyntäen. (Asiakasraadit ja yhteiskehittämisen muut mallit)

ETELÄ-KARJALAN
hyvinvointialue

Palvelustrategiset päälinjaukset ja palvelustrategian toimeenpano-ohjelma

Palvelustrategian toimeenpano-ohjelma tullaan laatimaan palvelustrategian vahvistamisen jälkeen noudattaen alla määriteltyjä palvelustrategisia päälinjauksia. Toimeenpano-ohjelma vahvistetaan syksyn 2023 aikana ja siinä määritellään seuraavan vuoden, strategiakauden / keskipitkän aikajänteen sekä pitkän aikajänteen tavoitteet strategian toimeenpanolle.

Strategian toimeenpano-ohjelmassa kunkin palvelustrategisen toimenpiteen tulee edistää jotain tai joitain hyvinvointialueen strategiakärkiä ja niille määriteltyjä toteutuslinjauksia ottaen huomioon myös tässä dokumentissa kuvatut palvelustrategiset painopistevalinnat sekä ohessa ja seuraavilla sivuilla kuvatut palvelustrategiset päälinjaukset.

PALVELUSTRATEGISET PÄÄLINJAUKSEMME OVAT:

1. Johtaminen

Johtamisen rakenteita ja sisältöä uudistetaan hyvinvointialuejohtajan ja johtoryhmän johdolla avoimesti ja systemaattisesti.

Vahvistamme lähijohtamisen kyvykkyyttä ja tuemme lähiesihenkilöitä onnistumaan.

Uudistamme johtamista jatkuvan kehittämisen mukaisesti ja seuraamme säännöllisesti organisaatio-, yksikkö- ja yksilötasolla, miten johtamisessa onnistumme.

2. Palveluverkko

Teemme päätöksiä palveluverkkoon kohdistuvista toimenpiteistä palveluverkkoanalyysin pohjalta. Päätöksissä huomioidaan etä- ja liikkuvien palveluiden kehittäminen ja muut palvelutuotannon hybridimallit, joilla voidaan vahvistaa alueellista saavutettavuutta.

Lähipalveluita turvataan erityisesti niiden palveluiden osalta, joita tarvitaan usein ja toistuen, ja jotka lähipalveluiksi parhaiten soveltuvat.

Tarkoituksenmukaisia ja kustannustehokkaita erityisosaamisen palveluita on saatavilla paikallisesti.

3. Laajan päivystyksen sairaala

Laajan päivystyksen edellytykset turvataan ymmärtäen sen merkittävät vaikutukset koko sote- ja pela-kenttään sekä maakunnan elinvoimaan.

Kehitämme erikoissairaanhoidon yhteistyötä erityisesti eteläisen yhteistyöalueen ja muiden lähihyvinvointialueiden kanssa.

4. Lapset ja nuoret

Sitoudumme kehittämään yhteistyössä kumppaneidemme kanssa lasten ja nuorten palveluiden yhteistyörakenteita, työkäytänteitä ja ennaltaehkäiseviä toimintoja perheen tarpeet huomioiden. Palvelumme ovat kynnyksettömiä ja kasvuympäristöihin liikkuvia.

Kehitämme lapsille ja nuorille suunnattuja ja heidän kanssaan suunniteltuja digitaalisia asiointiratkaisuja, jotka tukevat muita heille suunnattuja palveluita. Otamme huomioon palvelukanavien soveltuvuuden eri palveluissa ja ikäryhmissä.

Varmistamme, että hoito- ja tukipalveluihin pääsy on nopeaa ja sujuvaa. Tarjoamme tukea koko perheelle. Tarvittava apu ja tuki kootaan monialaisesti lapsen, nuoren ja perheen ympärille tarvittaessa hyödyntäen liikkuvia palveluita.

Lasten ja nuorten mielenterveyden ja päihteiden käytön ongelmat havaitaan kuntien ja hyvinvointialueen peruspalveluissa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja tuki käynnistetään nopeasti. Vahvistamme perustason mielenterveys- ja päihdetyötä ja lisäämme kasvuympäristöön jalkautuvaa työtä. Erityispalvelut tukevat tarvittaessa peruspalveluja. Osallistamme lapsia ja nuoria perheineen, varhaiskasvattajia, opettajia ja 3. sektorin toimijoita palveluiden kehittämiseen.

Kehitämme paljon palveluja ja ennalta ehkäiseviä palveluja tarvitsevien sekä syrjäytymisvaarassa olevien lasten ja nuorten palvelupolkuja. Otamme huomioon kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyö- ja yhdyspinnat palveluiden tuottamisessa. Palvelupolkujen kuvauksessa huomioidaan nuoren siirtymä nuoreksi aikuiseksi tapauksissa, joissa palvelutarve jatkuu.

5. Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Kehitämme päihteitä käyttävien arkea tukevia ja osallisuutta vahvistavia palveluja. Apu ja tuki tarjotaan asiakkaalle soveltuvalla tavalla myös silloin, kun motivaatiota päihteettömyyteen ei ole. Kehitämme opioidiriippuvaisten korvaushoitoa ja siihen kytkeytyviä arjen tuen palveluita.

Perustamme sosiaalihuoltolain mukaisia matalan kynnyksen päiväkeskuksia. Kehitämme monipuolisia asumisen tuen ratkaisuja päihde- ja mielenterveyskuntoutujille ja yhteistyössä kuntien kanssa ratkaisemme mm. asunnottomuuteen liittyviä kysymyksiä varmistaaksemme hyvän elämän perusedellytyksiä.

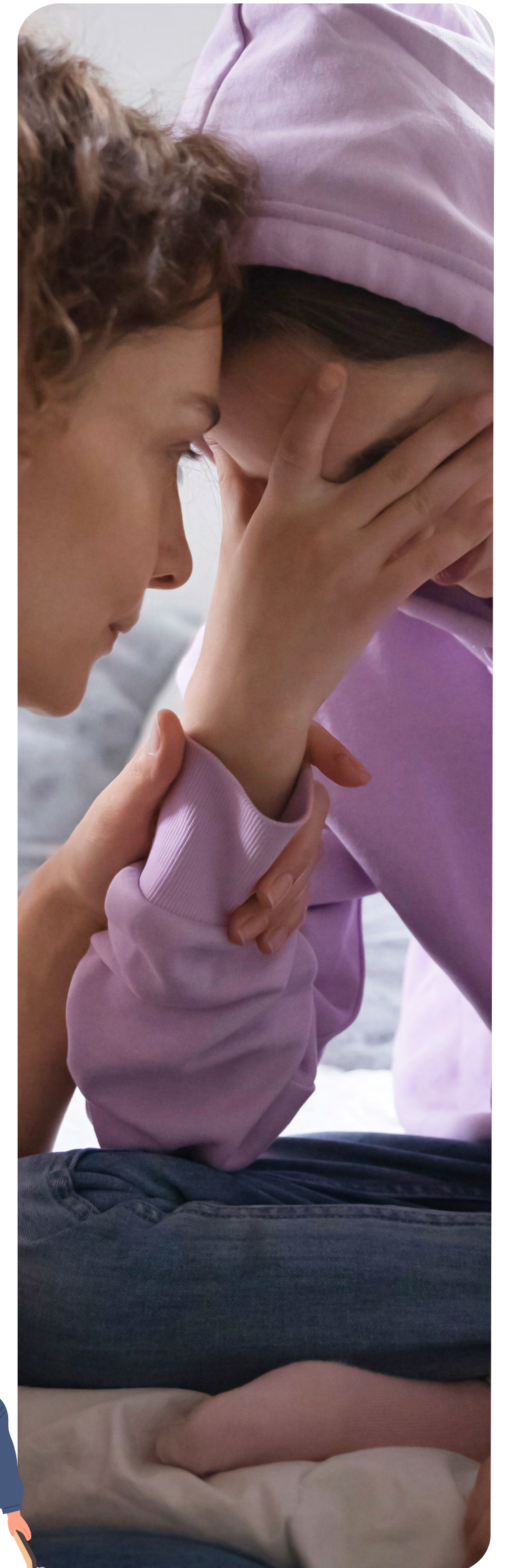
Kehitämme monialaista ja moniammatillista työkyvyn tukea osatyökykyisille varmistaaksemme työelämämahdollisuudet myös mielenterveys- ja päihdekuntoutujille. Lisäksi

annamme tukea myös työelämään siirtymisen yhteydessä ja seuraamme toimiemme vaikuttavuutta mm. työllistymistä arvioimalla.

Kehitämme monipuolisia psyykkisen ja sosiaalisen kuntoutuksen palveluja. Parannamme kokonaisvaltaista ihmisen omista tarpeista lähtevää hoitoa ja tukea systemisen, moniammatillisen työotemallin mukaisesti.

Panostamme ylisukupolvisen syrjäytymisen ehkäisyyn ja siihen liittyvän eriarvoisuuden vähentämiseen tiiviissä yhteistyössä lasten ja nuorten palveluiden kanssa.

Palvelujen kehittämisessä ja toteuttamisessa osallistamme kuntoutujia ja läheisiä, kokemusasiantuntijoita, vertais-tukea ja 3. sektoria. Tuemme asiakkaita ja perheitä itsenäiseen pärjäämiseen ja aktiiviseen rooliin omassa elämässään.

6. Ikäihmiset, hoivapalveluiden riittävyys

Optimoimme ikäihmisten nykyiset asumispalvelut ja kehitämme uusia asumisen palveluja kipeästi tarvittavien lisäpaikkojen mahdollistamiseksi kaikissa asumispalveluiden muodoissa ikäihmisten kokonaispalvelut huomioon ottaen.

Teemme palveluverkkoanalyysiin ja palvelutarve-ennusteeseen perustuvia ratkaisuja ja investointeja hoivapalveluiden kehittämiseen. Painotamme asumisen innovatiivisia, kodinomaisia ja henkilöstöjoustavia ratkaisuja, kuten yhteisöllinen asuminen. Kehitämme palveluita asiakkaitamme ja kuntia osallistaen sekä ikäihmisten turvallinen, monimuotoinen asuminen huomioon ottaen.

7. Omatiimimalli

Sitoudumme jatkamaan alkanutta sote-integroitua omatiimimallin kehitystä kansalliset hoidonjatkuvuussuositukset huomioon ottaen. Sitoudumme kehitystyössämme systemaattisesti parantamaan hoidon jatkuvuutta.

Tutkimme omatiimimalliin liittyviä mahdollisuuksia järjestää palveluita uusilla tavoilla. Kehitämme palveluita asiakkaitamme osallistaen.

Kehitämme omatiimimalliin liittyvää työnjakoa optimoiden eri ammattilaisten välillä. Vahvistamme mahdollisuuksiemme mukaan yleislääkärimitoitusta laaja-alaisin toimin.

8. Asiakasohjaus

Sitoudumme kehittämään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasohjausta palveluiden jatkuvuus ja palveluhäiriöiden vähentäminen huomioon ottaen. Määrittelemme asiakasohjauksen nykytilan, kehittämistarpeet ja tavoitetilan mukaisen toimenpideohjelman.

Tavoitetilan määrittämisessä ja toiminnan kehittämisessä keskeinen ajuri on asiakkaille tuotettu arvo palvelussa. Mikäli tämä periaate ei toteudu käytössä olevissa palvelutuotantomalleissa, on palvelutuotannon toimintatapoja tarkasteltava ja järjesteltävä uudelleen. Sitoudumme kehittämään sote-integroitua asiakasohjausta asiakkaitamme osallistaen.

9. Liikkuvat palvelut

Panostamme liikkuvien palveluiden laadulliseen ja määrälliseen jatkokehittämiseen saavutettavuuden ja vaikuttavuuden tavoitteita toteuttaen ja asiakkaitamme osallistaen.

10. Digipalvelut

Kehitämme toimintaympäristöä, jossa digitaaliset työskentelytavat lisäävät arvoa sekä asiakkaille että ammattilaisille ja kannustavat organisaatiota yhteiskehittämiseen muiden toimijoiden kanssa.

Kehittämisessä osallistamme asiakkaitamme varmistaaksemme sähköisten palveluiden käytettävyys iästä riippumatta.

11. Omais- ja perhehoito

Päivitämme omais- ja perhehoidon myöntämisperusteet ja hoitopalkkiot. Kehitämme omais- ja perhehoitajien tukemiseen käytettäviä toimintamalleja asiakkaita, omaishoitajia ja perhehoitajia osallistaen. Vahvistamme omaishoitajien jaksamista, terveyttä ja pystyvyyttä tukevia toimintamalleja. Yhteensovitamme omais- ja perhehoidon sekä tukisuhdetoiminnan palvelut mm. käynnistämällä ja kehittämällä omaishoitokeskus.

Omaishoitajien
hyvinvointia tuettava
aiempaa aktiivisemmin

Lainauksia Innoduel -osallisuuskyselystä.

Lainauksia Innoduel -osallisuuskyselystä.

Kotiin apua enemmän
ja seteleiden hinta
vastaamaan nykypäivää.
Kotiin vietävät palvelut
kuten siivous, ateria-
palvelut ja kotipalvelut.

12. Palvelusetelit ja henkilökohtainen budjetti

Arvioimme palveluseteleiden monipuolisempia käyttömahdollisuuksia ja luomme systemaattiset ja vaikuttavuusperusteiset toimintamallit käytön laajentamiselle yhteistyössä asiakkaita ja sidosryhmiä osallistaen. Arvioimme myös henkilökohtaisen budjetin soveltuvuutta nykyistä laajemmin sen käytöstä asiakkaalle muodostuvan lisäarvon kautta.

Palvelusetelien käyttöä mahdollistetaan aitona vaihtoehtona niissä asiakkaan toivomissa palveluissa, joihin palveluseteli on valikoitunut vaikuttavuusarvioinnin kautta tarkoituksenmukaiseksi vaihtoehdoksi.

13. Monituottaja- ja kumppanuusmalli

Uudistamme monituottajamallia yhteistyössä palveluntuottajien kanssa kohti tosiasiallista kumppanuustoimintaa ja laaja-alaisempaa ekosysteemimallia. Tavoitteena on, että kumppanimme voivat suunnitella toimintaa yhtä pitkäjänteisesti kuin voimme itsekkin ja asetamme yhteisiä tavoitteita vaikuttavuuden ja laadun arvioinnin kehittämiseksi.

Kehitämme avoimen, läpinäkyvän ja vertailukelpoisen tavan arvioida kustannustehokkuutta kumppanuus- ja järjestämistapavalintoja tukemaan. Varmennamme kustannusten läpinäkyvyyden laajuutta siten, että palvelujen vertailua ja monimuotoisuutta voidaan kehittää tulevaisuudessa vaikuttavuustietoa hyödyntäen. Avaamme palveluiden todelliset kustannustasot myös niiden käyttäjille.

Kumppanuus- ja järjestämistapavalintoja tehdessä kehitämme yhdessä asiakaslähtöisyyttä ja

kuvaamme vaikuttavuusarviointia ja vaikutusymmärrystä päätöksenteon perusteeksi. Hyödynnämme myös hyvinvointialueiden välisiä kumppanuuksia.

Etelä-Karjalan elinvoiman ja toimivien markkinoiden vahvistamiseksi pyrimme valitsemaan kumppaneiksi paikallisia pk-yrityksiä lain ja hankintalinjaustemme puitteissa. Kärkiämme monituottaja- ja kumppanuusmallissa ovat lähtökohtaisesti palveluiden vaikuttavuus ja lisäarvoa tuottavat innovaatiot.

Panostamme TKIO-toimintaan ja yhteistyöhön erityisesti paikallisten oppilaitosten ja yritysten kanssa vaikuttavampien toimintamallien luomiseksi sekä edelleen kehittämiseksi. Osallistumme tavoitteitamme edistävään kansalliseen ja kansainväliseen TKIO-toimintaan resurssejamme strategisesti hyödyntäen.

14. Järjestöyhteistyö

Kehitämme Etelä-Karjalan kuntien kanssa koordinoitua ja avoimen järjestöjen tukemisen mallin, johon sisältyy myös yhdyspinnoilla olevien toimintavastuiden selvittäminen pitkäjänteisen avustustoiminnan ja siten järjestötoiminnan takaamiseksi.

Kehitämme yhteistyössä 3. sektorin toimijoiden kanssa järjestöavustusmallia avustuskriteereiltään ja hakuprosessiltaan entistä toimivammaksi. Vahvistamme avustuskäytäntöjen ennakoitavuutta mm.

kumppanuusavustusmallia käyttäen. Innovaatioavustuksella tuetaan uusia yhteistyömalleja, joiden vaikuttavuutta ja kehittymistä arvioidaan yhdessä. Kehitämme yhteistyössä 3. sektorin toimijoiden kanssa vaikuttavuusperusteista toimintaa ja pyrimme yhdessä sopimaan parhaista tavoitteista vuosikohtaisesti.

Lähdemme ennakoluulottomasti etsimään uusia ja nykyistä laajempia yhteistyömalleja palveluiden järjestämisessä sellaisessa toiminnassa, joka tukee terveyden edistämistä, ennaltaehkäiseviä palveluita sekä hyvinvointialueen omaa palvelutuotantoa.

15. Talouden tasapainottaminen

Annamme henkilöstölupauksen, että palvelustrategiakaudella talouden tasapainottamisen keinot eivät pidä sisällään tuotannollista-loudellisista syistä henkilöstön irtisanomisia. Palveluiden uudistuessa tehtävien ja työnkuvan muutoksia on kuitenkin odotettavissa suurimmalla osalla henkilöstöstä kaikilla organisaation tasoilla. Organisaatiokulttuurin kehittymisen myötä edellytämme henkilöstöltä lupausta vastuullisuudesta toiminnan jatkuvassa parantamisessa ja roolista rakenteellisten muutosten toteuttamiseksi.

Rakennamme talouden tasapainottamisen toimenpideohjelman pysyvästi ja todellisesti kulurakennetta keventäen ja kasvukehitystä hilliten. Emme vaarana lakisääteisiä palveluita lyhytjänteisillä tai tempoilevilla tasapainotustoimenpiteillä.

Lähdemme rakentamaan tasapainottamisohjelmaa palvelustrategiakaudella seuraavien kärkien kautta:

- Palveluhäiriöiden systemaattinen tunnistaminen ja vähentäminen.
- Palvelu- ja kulurakennetta keventävät toimintamallit ja tarkoituksenmukaiset vakioidut toimintaprosessit. ml. ennaltaehkäisy, perustason vahvistaminen, palveluprosessien ja -polkujen kehittäminen, ammattiroolien monipuolinen kehittäminen ja käyttäminen, automatisaation edistäminen, monituottajamalli, järjestötoiminta, jne.
- Palveluverkon uudistaminen ja palveluverkkokulujen vähentäminen.
- Palveluiden järjestämisen systemaattinen optimointi ja muutosten ennakointi.
- Hankintojen systemaattinen arviointi ja kehittäminen.

ETELÄ-KARJALAN
hyvinvointialue

Palvelustrategian toteuttamisen arviointi ja seuranta

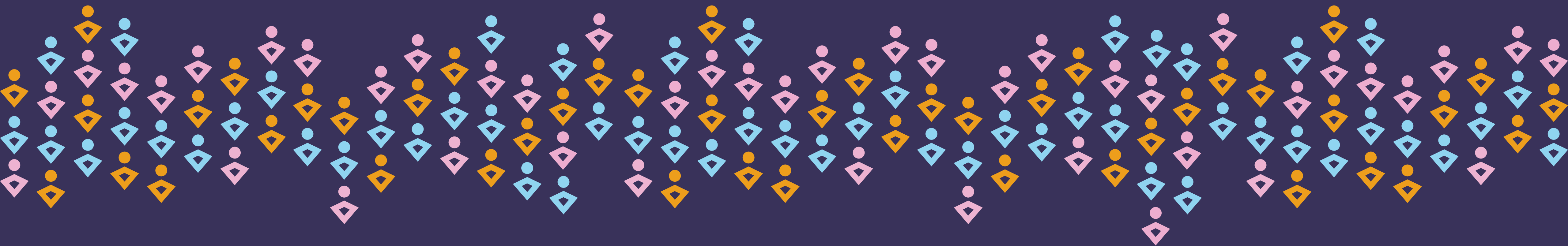

Palvelustrategiaa konkretisoiva toimeenpanosuunnitelma valmistellaan vahvistetun palvelustrategian sekä samassa yhteydessä vahvistetun taustamateriaalin mukaisia linjauksia noudattaen. Toimenpidesuunnitelma valmistuu hyväksyttäväksi aluevaltuustolle alkusyksyn 2023 aikana.

Palvelustrategian toteutumisen seurannasta vastaavat aluevaltuusto, aluehallitus ja hyvinvointialueen toimiva johto.

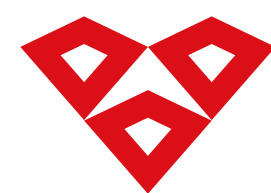
Palvelustrategiaa toteutumista seurataan osana toimintavuosille annettujen tavoitteiden tarkastelua ja tarkastusta, jolloin seurataan myös kullekin aikajänteelle määriteltujen tavoitteiden toteutumisesta. Strategiaa ja palvelustrategiaa sekä näiden toimeenpanosuunnitelmia tarkastellaan ja tarkennetaan toimintaympäristö- ja muiden muutosten vaatimalla tavoin vähintään vuosittain talousarvovalmistelun ja -päättöksenteon yhteydessä.

PALVELUSTRATEGIA | 2023–2025

Julkaisija Etelä-Karjalan hyvinvointialue | **Julkaisuvuosi** 2023 | **Graafinen suunnittelu**
ja taitto Keino Branding | **Tilastot** Tietojohdaja.fi ja Valtiovarainministeriö

ETELÄ-KARJALAN
hyvinvointialue